

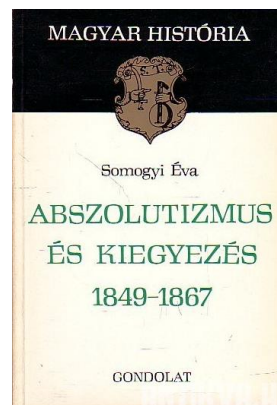
KIEGYEZÉS 1867

Könyvajánló a kiegyezés 150. évfordulójára

Somogyi Éva: Abszolutizmus és kiegyezés 1849-1867

A Magyar História e kötetét két koronázási portré fogja közre. Az osztrák festő ösztönösen allegorikus képén 1848 decemberében Radetzky marsall, Windischgrätz tábornagy és Jellacic altábornagy, a monarchiabeli forradalmakat vérbe fojtó császári parancsnokok állnak a trónra lépő osztrák császár Ferenc József trónusa mellett. A másik képen az 1867. júniusban Andrassy Gyula gróf miniszterelnök a budai Mátyás templomban „éljentsen” kiált az éppen megkoronázott Ferenc József magyar királyra. Mi történt e két évtized alatt? Mi készítette a magyar politikai élet vezetőit, hogy az 1850-es évek megpróbáltatása, ökölbe szorult daca, 1861 hitvallása után – „túrni fog a nemzet, remélve szebb jövőt, s bízva ügyének igazságában” – néhány esztendővel a 48-as törvényeket „összhangzásba hozzák” "a birodalom szilárd fennállhatóságával"? Mi történt e két évtized alatt, hogy a „győző” az ötvenes évek esztelen bosszúja, 1860 bizonytalan megbékélési gesztusa után néhány esztendővel a megegyezést kereste az egykor rebellis nemzettel? Hogyan változott a Habsburg-monarchia európai helyzete, s ennek hatására a Monarchia másik fele uralkodó nemzetének, az osztrák-németeknek politikai törekvésére az 1849–1867 közötti két évtizedben? E kérdésekre választ keresve, a könyv szükségképpen állítja előtérbe azokat a személyeket és társadalmi csoportokat, akik és amelyek a Habsburg-monarchiában a politika aktív alkotói voltak.

(forrás: moly.hu)

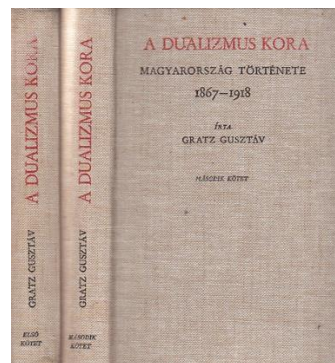

A könyv megtalálható: Központi Könyvtár, Budai úti Tagkönyvtár, Tolnai utcai Tagkönyvtár.
Jelzet: 943.9 S73

Gratz Gusztáv: A dualizmus kora

A XIX. század második felének és a XX. század két első évtizedének összefoglaló, eseménydús történetét rajzolja meg Gratz Gusztáv A dualizmus kora című művében. Vezérfonalául ugyan a politikai események beható ábrázolását jelölte ki, figyelmét azonban nem kerültk el az államelmélet kulturális, szociális és gazdasági jelenségei sem. A nagy tekintélyű szerző, aki évtizedeken át maga is benne élt a politikai események forgatagában, a szemtanú eleven benyomásain keresztül érzékelteti a kiegyezés után mindinkább elfajuló közjogi és pártharcokat, melyek az államszervezet életerőinek elkerülhetetlen felemésztéséhez vezettek. A politikai vezéregyéniségek jellemzésével foglalkozván, különösen Deák, a két Andrassy és a két Tisza arcképét festi meg mesteri finomsággal; ezek alapján mind az államférfiút, mind az embert egyaránt élethűen ismerhetjük meg. Nagy figyelmet szentel a nemzetiségi kérdésnek, és meggyőző erővel bizonyítja be, hogy ezen eredetileg belső probléma milyen meghatározó módon befolyásolta az országot, mind a monarchia politikai irányítását.

(részlet a könyvből)

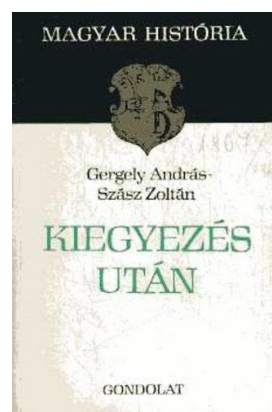

A könyv megtalálható: Központi Könyvtár, Budai úti Tagkönyvtár.
Jelzet: 943.9 G62

Gergely András - Szász Zoltán: Kiegyezés után

A magyar história kiegyezés utáni korszakának rajzát kívánja nyújtani ez a kis kötet. Az adott terjedelem mellett nem vállalkozhat a tárgyalt korszak gazdag eseménytörténetének ismertetésére. Csak az alapvető társadalmi osztályokat és azokat a korszak egészére kiható politikai eseményeket mutatja be, amelyek eligazítanak, s talán felkeltik az olvasó kíváncsiságát alaposabb megismerésükre. A könyv a századfordulig követi a politikai eseményeket. A kötet a századforduló politikai-művészeti törekvéseinek felvillantásával csupán kitekintést ad, hogy mintegy sejtse a mindenki által ismert döntő fordulat nem is olyan távoli bekövetkeztét: az egész korszakot lezáró 1918-as esztendő a demokratikus erők győzelmét hozza meg. Az 1918-ban végrehajtott visszatérés a demokratikus társadalomfejlődés útjához azonban tragikusan megkésettnek bizonyult, ezért győzelme csak átmeneti lehetett. De mindez már egy újabb fejezete a magyar históriának. A kiegyezési korszak 1918-ban véget ért.

(forrás: moly.hu)

A könyv megtalálható: Központi Könyvtár, Budai úti Tagkönyvtár, Széna téri Tagkönyvtár, Zsolt utcai Tagkönyvtár.

Jelzet: 943.9 G38

Somogyi Éva: A birodalmi centralizációtól a dualizmusig

Az egykor a Habsburg-monarchiában élt nemzetek sorra megírták 1867 történetét a maguk nemzeti históriája, a maguk nemzeti, esetleg társadalmi törekvéseinek aspektusából. Furcsa módon az osztrák-németek maradtak ki e sorból. A Monarchia osztrák monográfusai az 1867. évi nagy átalakulást rendszerint a kormánypolitika szemszögéből vizsgálják, s ha mégsem ezt teszik, egy bizonyításra sem szoruló axiómából indulnak ki: az 1860-as évek osztrák császárbirodalma mint német centralizált állam az osztrák-német polgárság birodalma volt, s így e polgárság a Monarchia dualista megosztásával, a „Gesamstaat” eszméjének feladásával meglevő hatalma egy darabjáról mondott le. A történetírás ilyen megkövült állításai azonban gyakran revízióra szorulnak. E munka megkísérli feltárni, mit jelentett valójában az osztrák-német polgárság számára a Habsburg-monarchia, mennyire volt az ő birodalma, vajon szilárdnak, rendíthetetlennek bizonyultak-e azok a hatalmi pozíciók, amelyeket a centralizált állam teremtett számára az 1860-as évek elején, majd az 1866. évi döntő háború után, s végül 1867-ben nyert vagy veszített-e pozíciójából. Kutatásunk új kiindulópontja feltehetően új összefüggések felismerését segíti elő a kiegyezés nem feltáratlan, de nyugvópontra máig sem jutott kérdésében.

(forrás: www.antikvarium.hu)

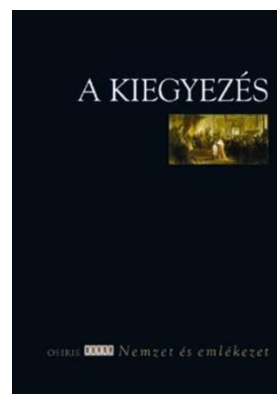
A könyv megtalálható: Központi Könyvtár, Budai úti Tagkönyvtár.

Jelzet: 943 S73

A kiegyezés

A Nemzet és emlékezet sorozat ötödik darabjaként megjelenő kötet az 1867-es kiegyezés előtörténetével és tartalmával, valamint az Osztrák-Magyar Monarchia változó megítélésével foglalkozik. A sorozat ismert szerkezetét követi: elsőként a kiegyezés létrejöttére vonatkozó, igen szerteágazó forrásokból ad bő válogatást, tudatosan törekedve az összetett alkufolyamat minden elemének a megjelenítésére. A második részben reprezentatív áttekintés található a kiegyezést övező korabeli politikai vitákról, illetve a dualista rendszer összeomlása után született értékelésekről. A harmadik nagy fejezetben pedig az osztrák és a magyar történettudomány kiegyezésről alkotott vélekedésének az elmúlt öt évtized során fokozatosan bekövetkező módosulásai követhetők nyomon. Végül helyet kaptak az 1867-es kompromisszum sajátosságait feltáró szaktanulmányok, valamint a Monarchiával kapcsolatban máig tapasztalható nosztalgia okait firtató írások. A kötetet a gazdag képanyag, illetve a témakör forrásait és szakirodalmát áttekintő értékelő bibliográfia teszi még használhatóbbá.

(forrás: www.bookline.hu)

A könyv a következő könyvtárakban megtalálható: Központi Könyvtár, Széna téri Tagkönyvtár.

Jelzet: 943.9 K 45

Sarlós Béla: Deák és a kiegyezés

Miért kényszerült 1860 októberében az autokrata Ferenc József alkotmányos engedélyt tenni? Milyen pártok jelentkeztek az 1861 tavaszán összehívott magyar országgyűlésen? Kik voltak e pártok vezetői és mit kívántak? Hogyan vélekedett Deák Ferenc a császár politikájáról, és mit tett az országgyűlésen? Milyen érvekkel cáfolta meg az osztrák Lustkandl professzornak közjogi álláspontját? Miért írta a Húsvéti cikket? Hogyan közeledett a két fél, a császár és a magyar ellenzék álláspontja egymáshoz? Hogyan jött létre a kiegyezés? Ezekre a kérdésekre ad választ Sarlós Béla jogtörténész, az MTA Történettudományi Intézete nyugalmazott főmunkatársa. A gazdag tényanyagra épülő elemzései és árnyalt portréi számos homályban maradt kérdésre adnak választ. A szerző színes stílusa egy új Deák-arckép kialakulását segíti elő.

(forrás: moly.hu)

A könyv megtalálható: Központi Könyvtár, Budai úti Tagkönyvtár, Tolnai utcai Tagkönyvtár.

Jelzet: 943.9 S19

Kéri Katalin: Hölgyek napernyővel

„A kötet elsősorban néhány korabeli magyar nyelvű sajtótermék anyagára támaszkodva, a bennük fellelt cikkek kvalitatív elemzésére alapozva, nemzetközi kitekintéssel mutatja be a dualizmus kori magyarországi nőtörténet különböző dimenzióit, alapvetően a városi közép- és felső rétegekre illetve a nőemancipáció, a női életmódváltás fontosabb lépéseire és eredményeire koncentrálva. A gazdag sajtóanyagot egyéb, főként nyomtatott korabeli forrásokból vett adatok egészítik ki és támasztják alá, például nőkről, nőknek írott XIX. századi könyvek (illemtankönyvek, háztartásvezetési útmutatók, ismeretterjesztő művek, önéletrajzok), valamint törvények, népszámlálási adatok, nőegyleti jegyzőkönyvek, bál programfüzetek részletei. A mű külön értéke, hogy a szövegben leírt gondolatokat régi újságokból, különösen a Vasárnapi Újságból és az Új Időkből vett gazdag képanyag illusztrálja. (Mindehhez járul a kötet elején egy rövid összefoglalás a külföldi és a hazai nőtörténeti kutatások főbb eredményeiről, amely ugyan nem tartozik szorosan a történeti fejezeteket bemutató fő részhez, ám az olvasó számára fontos lehet a nők múltjának teljesebb megismeréséhez.)”

(részlet a könyvből)

A könyv megtalálható: Központi Könyvtár, Budai úti Tagkönyvtár.

Jelzet: 930 K41

Gerő András: Dualizmusok

A Monarchia Magyarországnak társadalma sok törésvonal, sokféle egység és különbözőség együttese volt. Azt is mondhatnánk, hogy jellegét sokkal inkább a történetileg egymásba épülő működési elvek változó erejű szimbiózisa, mintsem valamiféle letisztultság szabta volna meg. A polgárosodás folyamata - különböző szinteken és mértékekben - áthatotta a társadalmat, s azokat is megérintette, akik a peremére szorultak. A polgárosodás viszonyítási keretté tette magát, s ez oly erős nyomatékkal rendelkezett, hogy hatása alól jószerivel senki sem tudta magát kivonni. Mindemellett azok a működési elvek is fennmaradtak - igaz, módosulva -, amelyek a rendiség világára emlékeztettek. A rendies eredetű zárórétegek társadalmi dominanciája, a mentálisan csak részlegesen módosult uralmi szakszerűségek, a piaci viszonyok személyi jogegyenlőtlenséget tartalmazó függési elemekkel való telítettsége mind ezt támasztja alá. De azt sem állíthatjuk, hogy pusztán a kilúgozott polgári és rendi elemek sajátos keveredésével írható le és értelmezhető korszakunk. A valóság sokkal színesebb, hiszen egyazon rétegen belül is eltérő hangsúlyokat és dimenziókat eredményez a kulturális-nemzetiségi háttér; ugyanaz az elem példának okáért másként hat a zsidóságra, s másként a nemzetiségi elitekre, ugyanaz az ellentét egyszerre magyarázó értékű, s - más oldalról - irreleváns. Ha mégis valamiféle általánosítható értelmezési keretet akarunk adni, akkor azt mondhatjuk, hogy a politikai legitimitáció kevertsége fő vonalaiban a társadalmi törésvonalak egy részét kifejezte. Visszahatásában erősítette, majd konzerválta a társadalom szerkezetének eltérő értékek mentén kirajzolódó, egymásba épülő működési elveit - úgy, hogy mindeközben nem sematizálta, hanem sokarcúvá tette a társadalom működését. Az értékek dualizmusa számtalan társadalmi dualizmusban öltött testet; több egymásban és egymás mellett élő Magyarországot hozott létre. Ez a valóság egyszerre őrizte a magyar ugart és teremtett világvárost; egyszerre adott szabadelvű jogbiztonságot és hozott derestörvényt; tartott rangot és emelt fel rang nélkül; magyarrá tett és eltaszított a magyarságtól; kizárólagosságot mondott és pluralitást engedett; a polgárt úrrá tette és az urat elszegényítette. S minden csak együtt igaz - még ha ez a legnagyobb féligazság is.

(forrás: www.bookline.hu)

A könyv megtalálható: Központi Könyvtár.

Jelzet: 943.9 G42